

IOM International Organization for Migration
OIM Organisation Internationale pour les Migrations
OIM Organización Internacional para las Migraciones

INFORMATOR: KANADA

1. Osnovne informacije

Glavni grad: Ottawa

Stanovništvo: 33.390.141 (procjena iz jula 2007.)

Površina: ukupno: 9.984.670 km²

Valuta: Kanadski dolar (CAD)

Nezaposlenost: 5,9% (procjena iz 2007.)

2. Opći uvjeti za ulazak i informacije o viznom režimu

U Kanadu su dobrodošli turisti, studenti i privremeni radnici. Svake godine više od 5 miliona ljudi posjeti Kanadu kako bi uživali mnoge mogućnosti koje ova zemlja nudi.

U zavisnosti od toga gdje živite i razloga za svoju posjetu, morate ispuniti određene uvjete za ulazak. U nekim slučajevima, ako planirate ostati u Kanadi određeno vrijeme, potrebna vam je viza za privremeni boravak.

Uvjeti za ulazak

Državljeni Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Crne Gore i Srbije moraju tražiti i dobiti vizu prije dolaska na mjesto ulaska (MU). Svi posjetioci za koje je obavezna viza istu moraju imati kada se pojave na MU.

Zahtjev za kanadsku vizu za posjetioca uključuje dvostepeni proces koji počinje predavanjem zahtjeva u konzulatu u inostranstvu. Podnosilac zahtjeva može biti pozvan na razgovor gdje će službenik za vize utvrditi razloge podnosioca za posjetu Kanadi, njegovu sposobnost ili spremnost da napusti Kanadu u roku valjanosti vize i sveukupnu prihvatljivost podnosioca zahtjeva po pitanju ulaska u Kanadu.

Nakon izdate vize, podnosilac prelazi na drugi stepen koji se odvija na MU gdje službenik za migraciju ispituje podnosioca kako bi potvrdio prihvatljivost njegovog ulaska u Kanadu.

Viza za posjetioce može vrijediti za samo jedan ulazak ili za više ulazaka u zemlju. Vize za jedan ulazak mogu se izdati do šest mjeseci prije očekivanog datuma putovanja. Maksimalna

Ovaj informator pripremljen je u okviru projekta AENEAS 2006: Izgradnja kapaciteta, informiranje i podizanje svijesti o promoviranju uređene migracije na zapadnom Balkanu uz financiranje Evropske unije i sufinansiranje Saveznog ureda za migracije Švicarske i Saveznog ureda za migracije i izbjeglice Njemačke

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

valjanost vize za posjetioce sa više ulazaka je do pet (5) godina ili mjesec dana prije isteka pasoša/vize za ponovni ulazak, u zavisnosti šta je skorije. Službenici na MU će rutinski odobriti ulazak na period od šest mjeseci osobi koja traži ulazak kao posjetilac. ¹

Gdje se obratiti sa zahtjevom za vizu?

Ambasada Kanade u Italiji (ovlaštena za Albaniju)

Via Zara 30, Rim, Italija, 00198 (Služba za imigraciju/vize)

Tel.: 39(06)85444.1, 2911 ili 3937

Fax:E-mail:Internet: www.canada.it

Ambasada Kanade u Bosni i Hercegovini

Logavina 7, 71 000, Sarajevo

Tel.: (011 387 33) 447 900

Fax: (011 387 33) 447 901

Email: sjevo@dfait-maeci.gc.ca

Ambasada Kanade u Hrvatskoj

Prilaz Gjуре Dezelica #4, Zagreb, Hrvatska 10 000

Tel.: (011-385-1) 488-1200

Fax: (011-385-1) 488-1230

Email: zagrb@international.gc.ca

Website: <http://www.canadaeurope.gc.ca/croatia>

Ambasada Kanade u Srbiji (ovlaštena za Crnu Goru i Bivšu Jugoslovensku Republiku Makedoniju)

Kneza Milosa 75, 11000 Beograd, Srbija

Tel.: 381 (11) 306-3000

Fax: 381 (11) 306-3042

E-mail: bgrad@international.gc.ca

Internet: <http://www.international.gc.ca/canada-europa/serbia>

Ambasada Kanade u Austriji (ovlaštena za Kosovo)

Adresa: Laurenzerberg 2, A-1010 Vienna, Austria

Tel.: +43 (1) 531-38-3000

Fax: + 43 (1) 531-38-3321

Opći uvjeti zahtjeva za vizu

- da imate valjanu putnu ispravu kao što je pasoš
- da ste dobrog zdravstvenog stanja
- da pokažete kako imate obaveze poput posla, domaćinstva i porodice koje će vas vratiti u zemlju porijekla
- da izrazite razumne razloge zbog kojih ćete napustiti Kanadu na kraju svoje posjete i
- da imate dovoljno novca za svoj boravak u Kanadi. Iznos novca koji će vam biti potreban može zavistiti od okolnosti posjete, trajanja boravka i toga da li ćete odsjedati u hotelu ili kod prijatelja ili rodbine.

Također vam može trebati:

- Viza za privremeni boravak, u zavisnosti od vašeg državljanstva
- ako planirate ostati u Kanadi više od 6 mjeseci, može biti obavezan imigracijski ljekarski pregled <http://www.cic.gc.ca/english/information/medical/medexams-temp.asp>

¹ <http://www.immigration.ca/tempent-visit.asp>

- pozivno pismo od nekog ko živi u Kanadi.

Neprihvatljivost

Neki ljudi su neprihvatljivi—zabranjen im je dolazak u Kanadu. Nekoliko stvari vas čini neprihvatljivim, uključujući učešće u kriminalnim aktivnostima, kršenjima ljudskih prava i u organiziranom kriminalu. Također možete biti neprihvatljivi iz sigurnosnih, zdravstvenih ili financijskih razloga.

Posebni uvjeti/informacije za Albance:

- Privremena kanadska viza
- Ispunjen formular za zahtjev
- Ispunjen dodatni formular za porodicu
- Dvije fotografije formata za pasoš
- Original pasoša
- Financijski dokument, npr. izvod iz banke ili imovinski dokumenti o hipoteci kuće ili prodavnice ili bilo kakve imovine koju osoba posjeduje, prevedeni i ovjereni
- Uvjerenje o radnom odnosu, dužini ugovora, slobodnim danima za period boravka u Kanadi (prevedeni i ovjereni).
- Uplaćenih 50 Eura za privremenu vizu kod American Bank i primjerak uplatnice u koverti sa dokumentima koje ćete poslati kanadskoj ambasadi.

Od osobe koja vas poziva:

- Poziv od osobe koja vas poziva
- Fotokopija pasoša kanadske ambasade kod koje je osoba koja vas poziva ili uvjerenje o dozvoli
- Fotokopija dokumenta T4 od osobe u Kanadi kojom se potvrđuje da je ta osoba platila sve poreze
- Uvjerenje o radnom odnosu osobe koja vas poziva
- Fotokopija ugovora o kući

Kako predati zahtjev za Vizu za privremeni boravak

1. Pribavite set za zahtjev za Vizu za privremeni boravak

Set za zahtjev možete snimiti sa:

<http://www.cic.gc.ca/english/information/applications/visa.asp>

Izvan Kanade, kontaktirajte kanadsku ambasadu, visoku komisiju ili konzulat zadužen za vašu regiju i tražite da vam poštom pošalju set za zahtjev.

2. Pročitajte vodič

Pažljivo pročitajte vodič prije ispunjavanja formulara za zahtjev. Taksa za obradu zahtjeva je nepovratna. Stoga, prije nego podnesete zahtjev, utvrdite da imate pravo na vizu za privremeni boravak.

3. Ispunite formular za zahtjev i priložite potrebne dokumente

Formular za zahtjev sadrži upute. Pročitajte upute i pobrinite se da priložite sve tražene dokumente. Ako ne predate sve tražene podatke i dokumente, vaš zahtjev će se vjerovatno sporije rješavati.

Svi traženi dokumenti moraju biti priloženi uz zahtjev:

- Morate imati valjanu putnu ispravu (kao što je pasoš) za svakog člana porodice uključenog u zahtjev.
- Za svakog člana porodice potrebne su po dvije nedavne fotografije formata za pasoš. Pobrinite se da ove fotografije ispunjavaju tražene uvjete.
- Priložite taksu za zahtjev i IMM 5401 potvrdu o plaćanju. Taksa je nepovratna, čak i u slučaju da vam zahtjev bude odbijen.
- Morate ponuditi dokaz da imate dovoljno novca za svoju posjetu Kanadi. Iznos novca koji će vam biti potreban može zavisi od okolnosti posjete, trajanja boravka i toga da li ćete odsjedati u hotelu ili kod prijatelja ili rodbine.
- Moguće je da ćete morati priložiti i druge dokumente. To su, na primjer, lična karta, uvjerenje o radnom odnosu, garantno pismo od rodbine ili prijatelja u Kanadi i plan posjete.

4. Platite taksu i zadržite račun.

Taksa je \$75 po osobi za vizu sa jednim ulaskom, \$150 za vizu sa više ulazaka i \$400 za porodicu (vizu sa jednim ili više ulazaka).

5. Poštom pošaljite formular za zahtjev i potrebne dokumente

Nakon što ispunite formular za zahtjev, provjerite da ste ga potpisali i stavili datum i da su svi traženi dokumenti i takse u koverti. U većini zemalja, takse za zahtjev se moraju plaćati Kanadskim dolarima. Svoj zahtjev morate poslati kanadskom uredu za vize u zemlji ili regiji gdje živite.

Za više informacija, pogledajte:

<http://www.cic.gc.ca/EnGLIsh/visit/visas.asp>

ili pošaljite upit kanadskom uredu za vize u vašoj zemlji ili regiji.

Ambasada Kanade u Rimu u Italiji predstavlja interese Kanade u Albaniji.

3. Imigracija u svrhu zaposlenja

Radna dozvola

Svake godine preko 90.000 stranih radnika dolazi u Kanadu da radi privremeno na poslovima kojim kanadski poslodavci popunjavaju nestašicu određenih kvalifikacija, ili na poslovima njege bolesnika kod kuće.

Za većinu privremenih zaposlenja u Kanadi potrebna je radna dozvola, ali neke pozicije i poslovni ljudi ne moraju imati radnu dozvolu.

Uvjeti i rokovi za obradu zahtjeva zavise od vrste posla kojim ćete se baviti u Kanadi.

Ako želite raditi u Kanadi, morate razumjeti sljedeće važne informacije:

- Vaš poslodavac pomaže pri utvrđivanju da li možete dobiti radnu dozvolu. Vaš poslodavac će možda morati dobiti mišljenje Odjela za ljudske resurse i društveni razvoj Kanade (*eng. Human resources and Social Development Canada – HRSDC*) o tržištu rada kojim se potvrđuje da poslodavac može zaposliti stranog radnika.
- Da biste radili u Kanadi, pored uvjeta za dobivanje radne dozvole, morate ispuniti i opće uvjete za ulazak i boravak u zemlji. To znači da će vam biti potrebna viza za privremeni boravak.
- Radna dozvola nije imigracijski dokument. Ne dozvoljava vam stalni boravak u Kanadi. Da biste ostvarili pravo na stalni boravak u Kanadi, morate se kvalificirati u skladu sa

nekom imigracijskom kategorijom, npr. kao kvalificirani radnik. Osobe koje pružaju njegu bolesnicima kod kuće mogu ostvariti pravo na stalni boravak u Kanadi ako ispunjavaju određene uvjete.

- Ako želite da vaš supružnik ili nevjenčani partner i vaša maloljetna djeca pođu u Kanadu s vama, oni moraju podnijeti zahtjev za to.

Zapamtite da u većini slučajeva zahtjev za radnu dozvolu morate podnijeti izvan Kanade. I vaš poslodavac ima ulogu u procesu podnošenja zahtjeva.

Ako podnosite zahtjev za privremeni rad u Quebecu, morate ispuniti sve federalne uvjete i morate dobiti *Certificat d'acceptation du Québec* (Uvjerenje o prihvatljivosti) od ove provincije.

Procedura/koraci za dobivanje radne dozvole

1. Provjerite rokove za obradu zahtjeva

Trajanje obrade vašeg zahtjeva zavisi od mjesta gdje podnosite zahtjev.

2. Pribavite set za zahtjev

Prije nego ispunite formular za zahtjev, trebati će vam:

- pismena ponuda za zaposlenje od vašeg poslodavca
- dokaz da ispunjavate uvjete za to zaposlenje (npr. dokaz o određenom obrazovanju ili radnom iskustvu) i
- eventualno i pozitivno mišljenje o tržištu rada od Odjela za ljudske resurse i društveni razvoj Kanade u odnosu na vašu ponudu za zaposlenje. U nekim slučajevima možete podnijeti zahtjev dok čekate pozitivno mišljenje o tržištu rada.

3. Utvrdite gdje ćete podnijeti zahtjev

Svoj zahtjev morate poslati kanadskom uredu za vize zaduženom za zemlju ili regiju u kojoj živite. Morate imati pravni status u zemlji u kojoj živite.

U nekim slučajevima možete podnijeti zahtjev za radnu dozvolu po dolasku u Kanadu ili iz Kanade.

Za više informacija o tome gdje podnijeti zahtjev pogledajte: <http://www.cic.gc.ca/english/work/apply-who-eligible.asp>

4. Utvrdite da li vam je potreban pasoš i viza za privremeni boravak

Ako želite raditi u Kanadi, morate ispuniti uvjete za radnu dozvolu. Također morate ispuniti opće uvjete za ulazak u Kanadu. To znači da će vam vjerovatno biti potreban pasoš i viza za privremeni boravak.

Ako vam je potrebna viza za privremeni boravak, ne morate podnijeti zaseban zahtjev niti platiti zasebnu taksu. Ako vam se odobri radna dozvola, viza će vam biti izdana sa dokumentacijom koja vam je potrebna za ulazak u Kanadu u svojstvu radnika.

5. Uplatite odgovarajuću taksu za obradu zahtjeva

Za zahtjev za radnu dozvolu plaća se taksa. Provjerite web stranicu ureda za vize zaduženog za zemlju ili regiju u kojoj živite za više informacija o taksama i načinima uplate. Taksa je nepovratna, čak i u slučaju da vam zahtjev bude odbijen.

6. Predajte formular za zahtjev

Kada kompletirate formular za zahtjev, potpišite ga i datirajte i provjerite da ste priložili sve potrebne dokumente i takse. Provjerite da imate odgovarajući račun za takse.

Zapamtite, vaš zahtjev će vam biti vraćen ako nije uredno popunjen ili ako nedostaju neki dokumenti.

Više informacija o radnim dozvolama za poslove na određeno vrijeme možete naći ovdje: <http://www.cic.gc.ca/english/work/index.asp>

Mogućnosti na tržištu rada u Kanadi

Prema novom izvještaju Odjela za ljudske resurse i društveni razvoj Kanade (HRSDC), trenutno postoje nestašice nekolicine zanimanja na državnom nivou. Potražnja i naknada za ova zanimanja znatno brže raste u poređenju sa drugim zanimanjima.

Projekcije predstavljene u Izvještaju HRSDC-a tiču se samo zanimanja na tržištu rada na državnom nivou. To je stoga što dostupni podaci omogućavaju projekcije i potražnje i ponude rada na državnom nivou, ali ne omogućavaju projekcije ponude rada detaljno razvrstane po zanimanjima na nivou provincija. Sagledavanje samo jedne strane tržišta rada može dati sasvim pogrešan dojam. Na primjer, projekcija intenzivnog porasta potražnje za određenim zanimanjem u jednoj od provincija ne mora nužno značiti da će doći do situacije nestašice tog zanimanja ako će i ponuda tog zanimanja također intenzivno rasti u budućnosti.

Postojeći indikatori govore da se najveći broj zanimanja gdje potražnja trenutno prevazilazi ponudu na državnom nivou nalazi u zdravstvenom sektoru.

Posebno su jaki pritisci na zanimanja **ljekara, medicinskih sestara, farmaceuta, medicinskih tehnologa i tehničara** i pomoćnih zanimanja u zdravstvu (kao što su bolničari i zubotehničari). Porast u potražnji za ovim zanimanjima je intenzivna zbog sve većih potreba vezanih za starenje stanovništva, povećano vladino financiranje zdravstva i veliki broj umirovljenika. S druge strane, porast ponude ovih zanimanja relativno je slaba.

Profesije u menadžmentu (npr. viši menadžment, menadžeri za ljudske resurse) također se smatraju u deficitu uglavnom uslijed potražnje vezane za visoki stepen umirovljenosti kod ovih tipično starijih radnika.

Druge skupine zanimanja kod kojih je trenutno primjetna oskudica uključuju:

- Zanimanja vezana za **naftni i plinski sektor**, uglavnom zbog velikih investicija u ovaj sektor;
- Neka **zanatska zanimanja u obrtu**, posebno **izvođači radova na kućama i renovatori** uslijed velikog porasta stambene gradnje i obnove u proteklih nekoliko godina;
- Neka zanimanja u **informatičkom sektoru** kao što su **računarski inženjeri i inženjeri za softver**, što odražava oporavak ovog sektora od kraha iz 2001. godine, a upis na škole za takva zanimanja još uvijek kaska za potražnjom;
- Neka zanimanja u **društvenim naukama i državnoj službi**, kao što su **univerzitetski profesori** uslijed umirovljenja i nove potražnje stimulirane povećanim izdvajanjem vlade za postsrednje obrazovanje.

Očekuje se da će većina deficita zanimanja trajati tokom sljedećih deset godina

Očekuje se da će većina zanimanja koja su trenutno pod pritiskom nestašice na državnom nivou ostati u takvoj situaciji tokom sljedećih deset godina, jer projekcije pokazuju više

otvorenih radnih mjesta nego onih koji traže posao u sklopu tih zanimanja u tom periodu. Na primjer, nove zdravstvene potrebe izazvane starenjem stanovništva će doprinijeti povećanoj potražnji za nekolicinom zdravstvenih zanimanja u mjeri koja je znatno veća u odnosu na ono što mogu zadovoljiti sadašnje projekcije ponude tih zanimanja. Također se očekuje da će se pritisci nestašice nastaviti za bušače, servisere, izvođače testiranja i srodna zanimanja na naftnim i plinskim bušotinama uslijed velikih razvojnih projekata na naftnim pijescima u Alberti.

Međutim, za nekoliko zanimanja koja su trenutno pod pritiskom nestašice očekuje se da će se razvijati ka situaciji gdje je potražnja i ponuda rada u boljoj ravnoteži. To su zanimanja u stambenoj izgradnji i sektoru nekretnina, jer se očekuje opadanje stambenih investicija nakon nedavnog naglog porasta koji je već doživio svoj vrhunac.

Za više informacija pogledajte: <http://www.hrsdc.gc.ca/>

Web stranice za pretragu poslova

<http://www.monster.ca/>

http://www.canadavisa.com/career_zone/canadian-immigration-job-search.htm?site=google&cat=usar

<http://www.jobbank.gc.ca/>

<http://www.careerbuilder.ca/CA/Default.aspx>

<http://www.jobpostcanada.com/>

<http://www.wowjobs.ca/>

Kvota i eventualni bilateralni sporazumi

Ambasador Kanade u Rimu zadužen je za Albaniju. Ured albanskim državljanima trenutno izdaje oko 1,100 neiseljениčkih viza i 360 iseljeničkih viza godišnje. Broj kanadskih državljana albanskog porijekla procjenjuje se na oko 15.000 po statistici popisa iz 2001. godine.

Programi za strane radnike

Kvalificirani radnici i stručnjaci

Kvalificirani radnici smatraju se osobama koje ostvaruju pravo na stalni boravak u Kanadi jer su sposobni osigurati ekonomsku osnovu za život u Kanadi.

Vaš zahtjev da dođete u Kanadu kao kvalificirani radnik će se ocjenjivati po šest faktora selekcije i po bodovnom sistemu. Šest **faktora selekcije** su:

- vaše obrazovanje
- vaše poznavanje engleskog i/ili francuskog jezika, dva zvanična jezika Kanade
- vaše iskustvo
- vaša starosna dob
- da li ste ugovorili zaposlenje u Kanadi
- vaša prilagodljivost

Također morate pokazati da imate dovoljno novca da izdržavate sebe i one koji od vas zavise nakon dolaska u Kanadu, morate proći zdravstveni pregled i sigurnosne i kriminalne provjere.

Da biste podnijeli zahtjev kao kvalificirani radnik morate ispuniti sljedeće **minimalne uvjete**:

- morate imati najmanje jednu neprekidnu godinu stalnog plaćenog radnog iskustva ili ekvivalent honorarnog neprekidnog zaposlenja.

- vaše radno iskustvo mora biti Tip kvalifikacije 0 (*eng. Skill Type 0*) (menadžerska zanimanja) ili Nivo kvalifikacije A (*eng. Skill Level A*) (profesionalna zanimanja) ili B (tehnička zanimanja i kvalificirani zanati) prema Kanadskoj državnoj klasifikaciji zanimanja (*eng. National Occupational Classification – NOC*).
- vaše iskustvo mora biti iz posljednjih 10 godina.

Za više informacija pogledajte: <http://www.cic.gc.ca/english/immigrate/skilled/index.asp>

Investitori, poduzetnici i samozaposlene osobe

Program poslovne imigracije nastoji privućiiskusne poslovne ljude u Kanadu koji će podržati razvoj jake i prosperitetne kanadske privrede.

Od poslovnih imigranata se očekuje da investiraju C\$400.000 ili da budu vlasnici i vode poslove u Kanadi.

Kanada ima tri kategorije poslovnih imigranata. Pojedinačni zahtjevi se mogu podnijeti samo za jednu kategoriju i ne mogu se naknadno mijenjati. Kriteriji koje morate ispuniti razlikuju se za svaku kategoriju:

1. Investitori

Da biste se kvalificirali kao investitor morate: pokazati da imate poslovnog iskustva, imati minimalnu zakonski ostvarenu neto vrijednost od C\$800.000; i investirati C\$400.000. Vašom investicijom upravlja Odjel za državljanstvo i imigraciju Kanade (*eng. Citizenship and Immigration Canada – CIC*). CIC će vratiti vašu investiciju od C\$400.000, bez kamate, oko pet godina i dva mjeseca nakon uplate.

2. Poduzetnici

Program za poduzetnike nastoji privućiiskusne poslovne ljude koji će biti vlasnici i aktivno voditi poslove u Kanadi koji doprinose privredi i stvaraju radna mjesta. Poduzetnici moraju: pokazati da imaju poslovnog iskustva (2 godine); imati zakonski ostvarenu minimalnu neto vrijednost od C\$300.000; proći zdravstveni pregled i sigurnosne i kriminalne provjere; proći kriterije selekcije koji uključuju iskustvo, obrazovanje, starosnu dobu, poznavanje jezika i prilagodljivost; i poštivati uvjete za poduzetnike nakon dolaska u Kanadu.

3. Samozaposleni

Program za samozaposlene osobe nastoji privući podnosiocetražtjeva koji namjeravaju i sposobni su postati samozaposlenici u Kanadi. Samozaposlene osobe moraju imati ili:

- relevantno iskustvo koje će znatno doprinijeti kulturnom ili sportskom životu Kanade ili
- iskustvo u vođenju farme i namjeru i sposobnost da kupe i vode farmu u Kanadi.

Morate: dokazati svoje iskustvo u jednom od dva gore navedene kriterija, proći kriterije selekcije koji podrazumijevaju vaše iskustvo, obrazovanje, starosnu dob, poznavanje jezika i prilagodljivost; proći zdravstveni pregled i sigurnosne i kriminalne provjere.

Za više informacija, pogledajte: <http://www.cic.gc.ca/english/immigrate/business/index.asp>

Program provincijalnih kandidata

Osobe koje imigriraju u Kanadu u sklopu Programa provincijalnih kandidata imaju kvalifikacije, obrazovanje i radno iskustvo potrebno za neposredni ekonomski doprinos provinciji ili teritoriji koja ih kandidira. Spremni su uspješno uspostaviti život sa stalnim boravkom u Kanadi.

Da bi podnijeli zahtjev u sklopu Programa provincijalnih kandidata, podnosiocemora kandidirati jedna od kanadskih provincija ili teritorija.

Ako odlučite imigrirati u Kanadu kao provincijalni kandidat, morate prvo podnijeti zahtjev provinciji gdje se želite nastaniti i proći proces provincijalne kandidature. Provincija će razmatrati vaš zahtjev na osnovu svojih imigracijskih potreba i vaše stvarne namjere da se tu nastanite.

Dole su navedene provincije i jedna teritorija koje trenutno učestvuju u ovom programu. Pošto se kriteriji razlikuju od provincije do provincije, za više informacija posjetite njihove web stranice:

- Alberta
- Manitoba
- Newfoundland and Labrador
- Ontario
- Saskatchewan
- British Columbia
- New Brunswick
- Nova Scotia
- Prince Edward Island
- Yukon

Nakon što vas provincija ili teritorija kandidira, morate podnijeti zaseban zahtjev za stalni boravak Odjelu za državljanstvo i imigraciju Kanade (Citizenship and Immigration Canada - CIC). Službenik CIC-a će onda procijeniti vaš zahtjev na osnovu kanadskih imigracijskih propisa.

Morati ćete proći zdravstveni pregled i sigurnosne i kriminalne provjere.

Također morate pokazati da imate dovoljno novca da izdržavate sebe i one koji od vas zavise nakon dolaska u Kanadu. Više informacija o sredstvima koja će vam biti potrebna možete naći u poglavlju Relevantni linkovi na dnu stranice.

Provincijalni kandidati se ne ocjenjuju po šest faktora selekcije iz Federalnog programa za kvalificirane radnike.

Za više informacija pogledajte: <http://www.cic.gc.ca/english/immigrate/provincial/index.asp>

Quebec-izabrani kvalificirani radnici

Quebec-izabrani kvalificirani radnici posjeduju kvalifikacije, obrazovanje i radno iskustvo potrebno za neposredni ekonomski doprinos provinciji Quebec i uspostavljaju uspješan život sa stalnim boravkom u Kanadi.

Prema *Sporazumu o imigraciji između Kanade i Quebeca*, Quebec uspostavlja vlastite uvjete za imigraciju i bira imigrante koji će se dobro prilagoditi životu u Quebecu. Ako želite doći u Kanadu kao Quebec-izabrani kvalificirani radnik, morate prvo podnijeti zahtjev vladi Quebeca za uvjerenje o izboru (*Certificat de sélection du Québec*), zvanični dokument koji pokazuje da vas je Vlada Quebeca prihvatila za imigraciju u provinciju. Za više informacija o tome kako dobiti ovo uvjerenje posjetite web stranicu ministarstva Quebeca zaduženog za imigraciju.

Nakon što vas Quebec izabere, morate podnijeti zaseban zahtjev za stalni boravak Odjelu za državljanstvo i imigraciju Kanade (Citizenship and Immigration Canada - CIC). Službenik CIC-a će onda procijeniti vaš zahtjev na osnovu kanadskih imigracijskih propisa.

Morati ćete proći zdravstveni pregled i sigurnosne i kriminalne provjere.

Također morate pokazati da imate dovoljno novca da izdržavate sebe i one koji od vas zavise nakon dolaska u Kanadu. Više informacija o sredstvima koja će vam biti potrebna možete naći u poglavlju Relevantni linkovi na dnu stranice.

Quebec-izabrani kvalificirani radnici se ne ocjenjuju po šest faktora selekcije iz Federalnog programa za kvalificirane radnike.

Za više informacija pogledajte: <http://www.cic.gc.ca/english/immigrate/quebec/index.asp>

Au-pair program

Za više informacija pogledajte:

<http://www.aupair.ca/>

<http://www.aupaircanada.com/>

<http://aupair-visa-canada.greataupair.com/>

Imigracija u svrhu studiranja

Svake godine više od 130.000 studenata dolazi u Kanadu na studije, a čak više dolazi da bi naučili engleski ili francuski jezik.

Da biste ostvarili pravo na studiranje u Kanadi morate:

- biti prihvaćeni za upis u školu, koledž, univerzitet ili neku drugu obrazovnu instituciju u Kanadi.
- dokazati da imate dovoljno novca da platite školarinu, životne troškove i putne troškove za povratak vas i članova vaše porodice koji su s vama boravili u Kanadi.
- biti građanin koji poštuje zakone, nije kažnjavan i ne predstavlja sigurnosni rizik za Kanadu. Moguće je da ćete morati priložiti uvjerenje o nekažnjavanju.
- biti dobrog zdravstvenog stanja i spremni na zdravstveni pregled po potrebi.
- objasniti službeniku za imigraciju da ćete napustiti Kanadu nakon završetka studija.

Procedura za podnošenje zahtjeva za studentsku dozvolu

<http://www.cic.gc.ca/english/study/study-how.asp>

1. Provjerite rokove za obradu zahtjeva

2. Pribavite i odšampajte set za zahtjev

Potrebne formulare možete snimiti i štampati sa CIC web stranice:

<http://www.cic.gc.ca/english/information/applications/student.asp>

U zavisnosti od vašeg državljanstva i mjesta boravka, moguće je da će vam pored studentske dozvole biti potrebna i viza za privremeni boravak. Službenik za vize će istovremeno obraditi i vaš zahtjev za vizu za privremeni boravak. Nije vam potreban zaseban zahtjev.

3. Utvrdite gdje ćete podnijeti zahtjev

Svoj zahtjev morate podnijeti u kanadskom uredu za vize zaduženom za zemlju ili regiju u kojoj živite.

4. Prikupite dokumente potrebne za podnošenje zahtjeva

Spisak dokumenata potreban za podnošenje zahtjeva za studiranje u Kanadi možete naći u poglavlju Relevantni linkovi na dnu ove stranice <http://www.cic.gc.ca/english/study/study-how-documents.asp>. Ti dokumenti su:

- **Dokaz o mogućnosti upisa** na akademsku instituciju gdje planirate studirati

- **Potvrda identiteta:** valjan pasoš ili putna isprava sa dvije nedavne fotografije formata za pasoš
- **Dokaz o financijskoj potpori** koja će pokriti troškove studija i boravka
- **Pismo obrazloženja:** U nekim slučajevima možda ćete željeti podnijeti zahtjev za studentsku dozvolu iako vam ona nije odmah potrebna. Korisno je imati studentsku dozvolu, čak i kad vam nije neophodna. Sa valjanom studentskom dozvolom možete: raditi honorarno u kampusu koledža ili univerziteta gdje ste redovan student; možete podnijeti zahtjev za obnovu studentske dozvole iz Kanade ako odlučite nastaviti studije u Kanadi.

Ako podnosite zahtjev za studentsku dozvolu iako vam nije neophodna, trebate priložiti i pismo u kojem objašnjavate zašto podnosite takav zahtjev.²

Informacije o taksama i drugim lokalnim uvjetima možete naći na web stranici ureda za vize zaduženog za vašu zemlju ili regiju.

5. Ako planirate studirati u Quebecu, provjerite provincijalne smjernice.

Ovaj korak primjenjuje se samo ako želite studirati u provinciji Quebec. Ako podnosite zahtjev za studiranje u Quebecu, potrebno vam je uvjerenje o prihvatljivosti ili CAQ. Link za web stranicu ministarstva Quebeca zaduženog za provincijalnu imigraciju možete naći u poglavlju sa Relevantnim linkovima na dnu ove stranice. Vaša škola vam također može pružiti informacije o podnošenju zahtjeva za studiranje u Quebecu. Prije podnošenja zahtjeva za studentsku dozvolu morate dobiti uvjerenje o prihvatljivosti.

6. Ispunite formular za studentsku dozvolu.

Pažljivo i u potpunosti ispunite odgovarajuće formulare.

7. Uplatite odgovarajuću taksu za obradu zahtjeva.

Za zahtjev za studentsku dozvolu plaća se taksa. Za informacije o aktualnim taksama pogledajte <http://www.cic.gc.ca/english/information/fees/index.asp>. U mnogim zemljama taksa za obradu zahtjeva može se platiti lokalnom valutom. Provjerite web stranicu ureda za vize zaduženog za zemlju ili regiju u kojoj živite za više informacija o taksama i načinima uplate.

8. Provjerite zahtjev.

Provjerite da vam je zahtjev kompletan i da ste priložili sve potrebne dokumente. Koristite se listom dokumenata iz seta za zahtjev. Provjerite web stranicu Kanadskog ureda za vize zaduženog za vašu zemlju ili regiju kako biste utvrdili da li je potrebno da ispunite dodatne formulare ili priložite dodatne dokumente.

9. Predajte formular za zahtjev

Potpišite formular za zahtjev i stavite datum i provjerite da li ste priložili sve potrebne dokumente i taksu za obradu zahtjeva. Zahtjev predajte u kanadskom uredu za vize zaduženom za zemlju ili regiju u kojoj živite.

10. Dostavite dodatne informacije ili dokumente.

Nakon što ured za vize primi vaš zahtjev, moguće je da će tražiti dodatne informacije ili dokumente. To mogu biti:

- **Zdravstvene informacije**

U većini slučajeva će vam trebati zdravstveni pregled. Službenik za vize će vam poslati upute o tome da li morate otići na zdravstveni pregled. To može dodati više od tri mjeseca roku za obradu vašeg zahtjeva. Više informacija o zdravstvenim pregledima možete naći u poglavlju Treba mi... s desne strane ove stranice.

---

² The letter will inform the visa officer that you understand your options. For example, the letter might say: "Dear Visa Officer, I would like a study permit for my eight-week English course because I would like to apply to a Canadian-university program after I finish the English course."

- **Sigurnosne informacije**

Ako želite studirati u Kanadi, vi i punoljetni članovi vaše porodice koji idu s vama u Kanadu možda će morati priložiti uvjerenja o nekažnjavanju od policije. Više informacija o sigurnosnim provjerama koje će eventualno biti potrebne možete naći u poglavlju Treba mi... na desnoj strani ove stranice.

Za više informacija o tome kako podnijeti zahtjev za studentsku dozvolu pogledajte: <http://www.cic.gc.ca/english/study/study-how.asp>

Set za zahtjev možete naći ovdje:

<http://www.cic.gc.ca/english/information/applications/student.asp>

Dodiplomske i postdiplomske stipendije

<http://www.scholarshipscanada.com/>

<http://www.millenniumscholarships.ca/en/index.asp>

Ko ima pravo na stipendije u Kanadi?

Stipendije su dostupne svima. Dodjeljuju se na svim nivoima za studente svih disciplina i svakog porijekla. Za neke ćete morati podnijeti zahtjev, dok ćete za druge možda automatski biti razmatrani. Kriteriji za ove stipendije se razlikuju. Akademski uspjeh nije uvijek obavezan preduvjet za mogućnost stipendiranja. Često studenti koji učestvuju u školskim i aktivnostima zajednice mogu dobiti stipendije uglavnom na osnovu svog vanškolskog angažmana. Također, studenti sa specifičnim talentima, hobijima, etničkim porijeklom ili porodičnim vezama mogu se kvalificirati za stipendije.

Ko upravlja stipendijama?

Vjerovatno mislite da su škole jedine koje upravljaju stipendijama. Međutim, postoje mnoge druge vrste institucija i grupa koje daju i omogućavaju stipendije. Ponekad morate podnijeti zahtjev izravno ovim organizacijama, a ne vašoj školi. Primjeri takvih organizacija su vlade, sindikati, kompanije, firme i pojedinci.

Kako dobiti stipendiju?

Podnesite zahtjev. Jednostavno je. Mnogi studenti pretpostave da neće dobiti stipendiju, pa i ne podnesu zahtjev. Zbog toga toliko stipendija ostane nepodijeljeno svake godine. Kada utvrdite za koje se stipendije možete kvalificirati, pročitajte i pažljivo ispunite formulare, prikupite dodatnu dokumentaciju i sve pošaljite dosta prije roka. Za više informacija o tome kako podnijeti zahtjev za stipendiju pogledajte naše *Cool napomene* i *Listu za zahtjev*.

Koliko dugo traju stipendije?

Pored toga što dobijete novac, postoje stipendije koje se mogu proširiti na daleko više od početne sume koju dobijete. To su obnovljive stipendije. Ipak, mnoge od njih uvjetovane su održavanjem visokog akademskog prosjeka ili neprekidnog redovnog studija. Neke od ovih stipendija se automatski obnavljaju, a neke ne. Broj godina ili semestara koji pokrivaju također se razlikuje.

Ko mi može pomoći da nađem više informacija o stipendijama?

Mnogo je pomoći dostupno – samo se morate obratiti pravim ljudima. Ako ste učenik srednje škole, obratite se savjetniku u vašoj školi ili službenicima za financijsku pomoć na koledžima ili univerzitetima koje biste željeli pohađati. Ako ste već na univerzitetu, možete se obratiti ili službeniku za financijsku pomoć ili svom odsjeku.

Lista glavnih univerziteta i koledža (<http://www.university-canada.net/>)

Glavni univerziteti

University of Toronto <http://www.utoronto.ca/>

McGill University <http://www.mcgill.ca/>
University of Western Ontario <http://www.uwo.ca/>
University of British Columbia: www.ubc.ca/
Queen's University: www.queensu.ca
University of Alberta: www.ualberta.ca
Universite de Montreal: www.umontreal.ca
Universite de Laval: www.ulaval.ca
Universite de Sherbrooke: www.usherbrooke.ca
University of Saskatchewan: www.usask.ca
University of McMaster: www.mcmaster.ca
University of Ottawa: www.uottawa.ca
University of Calgary: www.ucalgary.ca
Dalhousie University: www.dal.ca

Srednji univerziteti

Ove institucije imaju i dodiplomske i postdiplomske programe, ali obično nemaju medicinske fakultete.

University of Waterloo <http://www.uwaterloo.ca/>
University of Victoria: www.uvic.ca
Simon Fraser University: www.sfu.ca
University of Guelph: www.uoguelph.ca
Memorial University: www.mun.ca
University of Regina: www.uregina.ca
University of New Brunswick: www.unb.ca
Carleton University: www.carleton.ca
Concordia University: www.concordia.ca
York University: www.yorku.ca

Programi za strane studente (<http://www.scholarships.gc.ca/noncanadians-en.html>)

- [Program stipendija kanadske Vlade]
- Stipendije dostupne drugim stranim državljanima za studije/istraživački rad u Kanadi http://www.scholarships.gc.ca/gca/nc_GCp1-en.html
- [Program stipendija kanadskog komonvelta]
- Stipendije dostupne državljanima zemalja komonvelta za studije/istraživački rad u Kanadi http://www.scholarships.gc.ca/csp_nc/nc_csp-en.html
- [Programi grantova Organizacije američkih država (*eng. Organization of American States OAS*)]
- Grantovi dostupni državljanima zemalja članica OAS za studij i istraživački rad u Kanadi http://www.scholarships.gc.ca/oas_nc/nc_oas-en.html

5. Boravak

Karta stalnog boravka (*eng. Permanent Resident Card – PR Card*)

PR karta je obavezni dokument za osobe sa stalnim boravkom, uključujući djecu, koje odlaze u inostranstvo i vraćaju se u Kanadu bilo kojim komercijalnim prijevoznim sredstvom (avionom, vozom, brodom ili autobusom). PR karta je siguran dokaz statusa stalnog boravka. Osobe za statusom stalnog boravka u Kanadi, a koje podnose zahtjev za svoju prvu Kartu stalnog boravka (PR kartu) ili za obnovu ili zamjenu PR karte mogu snimiti sve potrebne formulare sa CIC web stranice.

Da biste podnijeli zahtjev za PR kartu morate:

- biti stalno nastanjeni u Kanadi;
- biti fizički prisutni u Kanadi;
- **ne** biti pod snagom naloga o deportaciji; i
- **ne** biti kanadski državljanin ili registrirani Indijanac prema *Zakonu o Indijancima*

Ako se nalazite izvan Kanade, a nemate valjanu PR kartu za povratak u Kanadu morate od kanadskog ureda za vize dobiti putnu ispravu. Set za zahtjev možete snimiti sa CIC web stranice: www.cic.gc.ca/english/information/applications/travel.asp. Kada stignete u Kanadu podnesite zahtjev za PR kartu.

Ovo su formulari koje svaka osoba koja podnosi zahtjev za kartu mora popuniti:

1. *[Zahtjev za kartu stalnog boravka]* (IMM 5444)
2. *[Dopunski identifikacijski formular]* (IMM 5455)
3. *[Lista dokumenata]* (IMM 5574)
4. Po potrebi, *[Punomoć]* (IMM 5476)

Za više informacija pogledajte: <http://www.cic.gc.ca/EnGLIsh/information/applications/prcard.asp>

6. Sistem azila

Kanada pruža zaštitu za izbjeglice ljudima koji se boje progona i nisu spremni ili im je onemogućen povratak u svoju zemlju.

Postoje dva načina za dobivanje izbjegličke zaštite u Kanadi:

- Možete je zatražiti pri dolasku u Kanadu, na mjestu ulaska. To može biti aerodrom, pomorska luka ili kopnena granica sa Sjedinjenim Američkim Državama.
- Možete se obratiti bilo kom uredu Odjela za državljanstvo i imigraciju (Citizenship and Immigration Canada - CIC) u Kanadi. Sve što trebate učiniti je da kažete službeniku CIC-a da se želite izjasniti kao izbjeglica.

Pobrinite se da imate sve svoje lične dokumente sa sobom, uključujući svoj pasoš, vozačku dozvolu i sve ostale dokumente relevantno za dokazivanje izbjegličkog statusa.

Službenik CIC-a će izvršiti preliminarnu procjenu vašeg slučaja. Ako službenik odluči da vaš slučaj ispunjava uvjete za saslušanje, vaš zahtjev će se proslijediti na odlučivanje Odboru za imigraciju i izbjeglice (*eng. Immigration and Refugee Board – IRB*).

Ako stignete na kopnenu granicu, možda nećete imati pravo na izjašnjavanje kao izbjeglica zbog sporazuma između Kanade i Sjedinjenih Država poznatog kao Sporazum o sigurnoj trećoj zemlji.

Ako službenik Odjela za državljanstvo i imigraciju Kanade ili Agencije granične službe Kanade odluči da imate pravo tražiti zaštitu kao izbjeglica, vaš zahtjev će biti prosljeđen za saslušanje pred Odsjekom za zaštitu izbjeglica Odbora za imigraciju i izbjeglice. Formular sa ličnim informacijama morate ispuniti i predati IRB-u prije isteka roka koji vam bude određen. IRB će vas obavijestiti o datumu i mjestu vašeg saslušanja.

Ako vaš zahtjev bude prihvaćen

Ako IRB prihvati vaš zahtjev dobiti ćete status "zaštićene osobe". To znači da možete ostati u Kanadi i podnijeti zahtjev za stalni boravak u Kanadi.

Ako vaš zahtjev ne bude prihvaćen

Ako IRB odbaci vašu zahtjev, obrazloženje za takvu odluku dobiti ćete u pisanom obliku. Također će vas obavijestiti da morate napustiti Kanadu u roku od 30 dana i biti će izdat nalog za vašu deportaciju. (Ako obavještenje dobijete poštom, taj rok će se produžiti dodatnih sedam dana od dana pisanog obrazloženja)

Šta možete učiniti ako vam zahtjev ne bude prihvaćen

Imate 15 dana od dana primitka obavještenja da vam je zahtjev odbačen da podnesete zahtjev kod Federalnog suda Kanade za sudsku reviziju odluke IRB-a.

Možda ćete imati još dvije mogućnosti. Neki podnosioci zahtjeva čiji zahtjevi za izbjegličkom zaštitom budu odbačeni mogu zatražiti dodatno razmatranje njihovog slučaja.³

Za više informacija pogledajte:

<http://www.cic.gc.ca/english/refugees/index.asp>

Saznajte više o:

Pred-deportacijskoj procjeni rizika: <http://www.cic.gc.ca/english/about/immigration/prra.asp>
Humanitarnim okolnostima: <http://www.cic.gc.ca/english/about/immigration/h-and-c.asp>

7. Spajanje porodice

Kanada ima specifičnu politiku za spajanje porodice.

Sistem dozvoljava kanadskom državljaninu ili osobi sa stalnim boravkom da sponzorira blisku rodbinu iz inostranstva da dođu u Kanadu i ostvare stalni boravak, a oni onda mogu dobiti kanadsko državljanstvo.

U ovu svrhu moraju ispuniti određene preduvjete i platiti izvjesne takse kanadskoj vladi.

Osoba koja želi biti sponzor bliskom članu porodice mora potpisati sporazum po kojem je ekonomski odgovorna za tu osobu tokom perioda od tri (3) do deset (10) godina u zavisnosti od srodstva.

Iz ovog razloga, sponzor mora pokazati da je u proteklih 12 mjeseci imao/la dovoljno sredstava i da će ih imati u toku obavezujućeg sporazuma. Ovi iznosi zavise od srodstva, starosne dobi i broja ljudi koji će biti sponzorirani.

Sporazum o sponzorstvu se ne može raskinuti, čak ni kada sponzorirana osoba postane kanadski državljanin.

Jedini način prestanka sporazuma je po isteku obavezujućeg vremenskog perioda.

Članovi porodice koji spadaju u sistem spajanja porodice

- Vaš supružnik, vaš nevjenčani partner ili bračni partner od 16 i više godina.
- Vaše maloljetno dijete.
- Dijete koje planirate usvojiti.
- Vaš otac, vaša majka, vaša baka ili djed.

³ <http://www.cic.gc.ca/english/refugees/index.asp>

- Vaša sestra, vaš brat, vaš nećak, vaša nećaka ili vaš unuk ili unuka ako su siročad, maloljetni, nevjenčani i nisu u vanbračnoj zajednici.
- Drugi srodnik bilo koje dobi i srodstva ako nijedan od gore navedenih srodnika ne može biti sponzoriran i ako nemate drugih srodnika koji su kanadski državljani, osobe registrirane kao Indijanci prema Zakonu o Indijancima ili osobe sa stalnim boravkom; i
- Srodnici vezani za gore navedene (na primjer, supružnik, nevjenčani partner i maloljetna djeca).

Postoje dva različita procesa za sponzoriranje porodice. Jedan proces se koristi za sponzoriranje supružnika, bračnog ili nevjenčanog partnera i/ili maloljetne djece. Drugi proces se koristi za sponzoriranje drugih srodnika navedenih gore.

Koliko dugo traje proces sponzoriranja?

Sponzor mora pokazati minimalno 12 mjeseci rada. Na to treba dodati odgovarajući period za obradu boravišne vize za porodičnu kategoriju. Također, osoba mora boraviti u Kanadi bar 2 godine prije nego stekne pravo da sponzorira srodnika.⁴

8. Zdravstveni sistem

Kanađani se često ponose svojim univerzalnim sistemom zdravstvene zaštite. **Medicare** je univerzalni sistem zdravstvene zaštite u Kanadi: http://www.hc-sc.gc.ca/hcs-sss/medi-assur/index_e.html. Sistem je u nadležnosti provincija, ali se financira iz federalnog budžeta. Medicare pokriva troškove većine medicinskih tretmana i posjeta doktoru, kao i mnogih prepisanih lijekova.

Sve osobe sa stalnim boravkom u Kanadi ostvaruju pravo na Medicare. Svaka kanadska provincija odgovorna je za vlastiti zdravstveni sistem. U nekim provincijama na snazi je obaveza plaćanja male mjesečne takse za zdravstveno osiguranje. Također postoje male razlike u uslugama koje se pružaju u različitim provincijama.

Većina Kanađana također izabere neki nivo privatnog zdravstvenog osiguranja kako bi pokrili troškove zubara, okuliste, fizioterapije i lijekova koje ne pokriva Medicare. U mnogim slučajevima neki nivo privatnog zdravstvenog osiguranja će vam biti osiguran od strane vašeg poslodavca u sklopu vašeg ugovora o radu.⁵

9. Sistem socijalnog osiguranja

Broj socijalnog osiguranja (eng. **Social Insurance Number – SIN**) izdaje se u Kanadi u svrhu administriranja raznih vladinih programa. SIN je uspostavljen 1964. godine kao broj računa klijenta pri administraciji Penzionog plana Kanade i raznih programa osiguranja zaposlenika u Kanadi. 1967. godine Odjel za prihode Kanade (sada Agencija za prihode Kanade) počeli su koristiti SIN za izvještavanje o porezima. SIN brojeve izdaje Odjel za ljudske resurse i razvoj kvalifikacija Kanade (ranije Odjel za razvoj ljudskih resursa Kanade). Format SIN-a čine tri grupe od po tri cifre (npr. 123-456-789).

Po svojoj funkcionalnosti SIN je postao *de facto* državni identifikacijski broj po mnogo čemu sličan Broju socijalnog osiguranja (eng. Social Security Number) u Sjedinjenim Državama. Međutim, za razliku od Sjedinjenih Država, u Kanadi postoje specifične zakonski propisane svrhe u koje se može tražiti SIN. Organizacija mora pokazati da su razlozi zbog kojih traže

⁴ http://www.sedav.com/en/why_reunification.htm

⁵ http://www.migrationexpert.com/canada/Visa/housing_in_Canada.asp

SIN broj osobe u skladu sa zakonom, ili da ne postoji drugi odgovarajući vid identifikacije za provedbu transakcije, u protivnom ne mogu odbiti pružanje proizvoda ili usluge na osnovu toga što osoba odbija dati svoj SIN broj. Primjeri organizacija koje legitimno zahtijevaju SIN broj uključuju poslodavce, banke i investicione kompanije, kao i agencije federalne vlade. Dati SIN broj kada podnosite zahtjev za potrošački kredit pri kupnji automobila ili elektronike, ili ga koristiti kao identifikacijski broj u sve svrhe, recimo za kablovsku televiziju, nikako nije dobra ideja.

Brojevi socijalnog osiguranja koji počinju sa cifrom "9" izdaju se osobama sa privremenim boravkom koje nisu kanadski državljani (npr. stranim studentima, osobama sa radnim vizama) i koje nemaju status stalnog boravka. Ove osobe moraju imati odobrenje za rad da bi radile u Kanadi. SIN brojevi koji počinju sa "9" drugačiji su od SIN brojeva koji se dodjeljuju državljanima i osobama sa stalnim boravkom jer imaju datum isteka (koji se obično poklapa sa istekom odobrenja za rad). Ovi SIN brojevi nisu valjani ako na karti nije naveden datum isteka i ako taj datum još nije prošao.

Za više informacija kontaktirajte: <http://www.servicecanada.gc.ca/en/sc/sin/>

10. Stanovanje

Uprkos ogromnoj površini Kanade samo se mali dio zemlje koristi za stanovanje. Većina Kanađana živi u velikim urbanim centrima udaljenim do 200 kilometara od južne granice. Najnaseljeniji gradovi su Toronto, Vancouver, Montreal, Ottawa i Calgary.

Stil i dostupnost stambenih prostora drastično se razlikuje od grada do grada i od regije do regije. Na zapadnoj obali Kanade naići ćete na jedinstvene primjere arhitekture u zemlji jer umjereni klima dopušta više fleksibilnosti u stilu izgradnje. Općenito govoreći, možete naći veće zasebne kuće svojstvene predgrađima oko velikih gradova. U unutrašnjosti kanadskih gradova uobičajena su stambena naselja, kuće i stambeni neboderi.

Prosječna cijena za iznajmljivanje stana sa dvije spavaće sobe u velikim gradovima Kanade je:

Toronto: C\$1.052 mjesečno
Vancouver: C\$1,004 mjesečno
Ottawa: C\$920 mjesečno
Calgary: C\$837 mjesečno

Za individualiziranu pretragu smještaja pogledajte:
http://www.migrationexpert.com/canada/Visa/housing_in_Canada.asp

11. Priznavanje diploma

Canadian Information Centre for International Credentials (CICIC)
Centre d'information canadien sur les diplômes internationaux (CICDI)
[Kanadski informativni centar za međunarodne diplome]
95 St. Clair Avenue West, Suite 1106
Toronto, Ontario, M4V 1N6
Canada
Tel: +1-416-962-8100, ext. 242
Fax: +1-416-962-2800

E-mail: info@cicic.ca

Web stranica:

<http://www.cicic.ca/>

Kontakt osoba:

Mr. Yves Beaudin, National Coordinator/Coordonateur national [Državni koordinator]

Za više informacija pogledajte:

<http://www.enic-naric.net/index.aspx?c=Canada>

12. Službe podrške za migrante

Avanti Migrant Services [Avanti migrantska služba]

Podrška Avanti Migrant Services otvorena je svim novim migrantima u Kanadu, kao i studentima i drugim osobama sa privremenim boravkom.

5925 Airport Road Suite 200, Mississauga

Ontario L4V 1W1

Tel: 905-405-6271

Fax: 905-672-8630

<http://www.avantimigrantservices.com/htm/services.html>

The United Food and Commercial Workers International Union (UFCW)

[Međunarodni sindikat radnika u prehrambenom i komercijalnom sektoru]

Sindikata se bori za bolje naknade i radne uvjete za radnike imigrante, posebno u industrijama konzerviranja mesa i prerade hrane.

<http://www.ufcw.org/issues/immigration/>

British Columbia Federation of Labour [Radnička federacija British Columbia]

B.C. Radnička federacija objedinjuje većinu sindikata u BC kako bi pravima radnika dala jedinstven glas. Radnička federacija također pruža podršku pridruženim sindikatima tokom radničkih sporova i koordinira sindikalnim kampanjama od zdravlja i sigurnosti do političke akcije i ženskih prava.

<http://www.bcfed.ca/>

Justicia for Migrant Workers (J4MW) [Pravda za radnike migrante]

Sa sjedištima u Torontu, Ontario i Vancouveru, British Columbia. Promovira prava sezonskih radnika migranata sa Kariba i iz Meksika.

<http://www.justicia4migrantworkers.org/>

Ontario Council of Agencies Serving Immigrants [Vijeće agencija za imigrante Ontario]

Krovna organizacija neprofitnih grupa koje podržavaju nove imigrante u Ontariu; neke pružaju podršku i migrantima.

<http://www.ocasi.org/index.php>

MOSAIC, Vancouver

Višejezična neprofitna organizacija posvećena pitanjima koja se tiču imigranata i izbjeglica tokom njihovog nastanjanja i integracije u kanadsko društvo.

http://www.mosaicbc.com/about_us.asp

Kanadski sindikati

Spisak sindikata u Kanadi: http://canadianlabour.ca/index.php/links_main

IOM

International Organisation for Migration [Međunarodna organizacija za migraciju]

#905-75 Albert Street
Ottawa, on K1P 5E7
Tel: +1 613 237 06 51
Fax: +1 613 237 85 81
E-mail: iomottawa@iom.int

13. Dobivanje državljanstva

Da biste ostvarili pravo na kanadsko državljanstvo morate ispuniti uvjete u sljedećim područjima:

- Morate biti punoljetni.
- Morate imati status stalnog boravka u Kanadi i taj status ne smije biti pod sumnjom. To znači da ne smijete biti pod imigracijskom istragom, imigracijskim ispitivanjem ili nalogom za deportaciju (nalogom kanadskih zvaničnika da morate napustiti Kanadu).
- Odrasle osobe moraju živjeti u Kanadi najmanje tri godine (1.095 dana) u protekle četiri godine prije podnošenja zahtjeva. Djeca ne moraju ispuniti ovaj uvjet. Možda ćete moći brojati i vrijeme provedeno u Kanadi prije nego ste dobili status stalnog boravka ako to vrijeme spada u gore navedeni četverogodišnji period.
- Morate poznavati jedan od dva zvanična jezika Kanade – engleski i francuski, dovoljno dobro da se možete sporazumjeti s ljudima. Drugim riječima, morate dovoljno dobro poznavati engleski ili francuski jezik da razumijete druge ljude i da oni razumiju vas.
- Ne možete postati državljanin Kanade ako: ste ikad bili osuđeni za kažnjivo (krivično) djelo ili prekršaj u skladu sa *Zakonom o državljanstvu* u periodu od tri godine prije podnošenja zahtjeva.
- Morate poznavati prava i dužnosti državljanina, kao što je pravo i dužnost da glasate. Također morate nešto znati o historiji i geografiji Kanade i o njenom političkom sistemu.

Za više informacija pogledajte: <http://www.cic.gc.ca/english/citizenship/become-eligibility.asp>

14. Druge relevantne kontakt informacije

Ambasada Albanije u Kanadi

130 Albert St., Ste. 302, ON K1P 5G4, Ottawa
Tel.: 613-236-0893
Fax: 613-236-0804
Email: embassy.ottawa@mfa.gov.al

Ambasada Bosne i Hercegovine u Kanadi

130 Albert Street, Suite 805, K1P 5G4, Ottawa, Canada
Tel.: (1-613) 236 0028, 8557
Fax: (1-613) 236 1139

Ambasada Hrvatske u Kanadi

Address: 229 Chapel St., Ontario, K1N 7Y6, Ottawa
Tel.: (613) 562-7820
Fax: (613) 562-7821
Email: info@croatiaemb.net

Ambasada Bivše Republike Makedonije u Kanadi

130 Albert St. Suite 1006, Ottawa, ON, K1P 5G4

Tel: (613) 234 3882
Fax: (613) 233 1852
Website: <http://www3.sympatico.ca/emb.macedonia.ottawa/>
Email: emb.macedonia.ottawa@sympatico.ca

Generalni konzulat Republike Makedonije

Address: 90 Eglinton Avenue, East, Suite 210, Toronto, Ontario M4P 2Y3
Tel.: 1 416 322 2196
Fax: 1 416 322 2412
Email: gencomac@tamcotec.com

Ambasada Srbije u Kanadi

Address: 17, Blackburn Avenue, OTTAWA Ontario KIN 8A2
Tel.: +1613 / 233-62-89, 233-62-80
Fax: 233-78-50
E-mail: diplomat@yuemb.ca
Website: <http://www.yuemb.ca>

Generalni konzulat Srbije u Torontu

Address: 377 Spadina Road, TORONTO Ontario M5P2V7
Tel.: +416 / 487-5776, 483-10-80, 322-58-89
Fax: +416 / 483-1847
E-mail: GKTORONTO@ROGERS.COM

Ambasada Crne Gore u Kanadi

• **WASHINGTON D.C.** - (predstavlja interese Crne Gore u Kanadi) Adresa: 1610 New Hampshire Avenue, Washington, D.C., District of Columbia, United States of America, 20009
Tel.: (202) 234-6108
Fax: (202) 234-6109

Ambasada Kosova u Kanadi

• Kosovo još uvijek nema ambasade/urede za vezu u drugim zemljama (njihovo uspostavljanje očekuje se nakon jula 2008. godine)

Ministarstvo vanjskih poslova i međunarodne trgovine - Kanada

125 Sussex Drive
Ottawa, ON, Canada
K1A 0G2
Tel.: 1-800-267-8376 (toll-free in Canada) 613-944-4000 (in the National Capital Region and outside Canada) 613-944-9136 (TTY)
Fax: 613-996-9709
Website: <http://www.international.gc.ca/>